

ETH DIARI

Numerò 37
Diuendres 19 de hereuèr 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

BATALLA PARTICIPE EN BARCELONA ENA POTENCIACION DES CLUBS DE TORISME

Eth conselhèr de Torisme deth Conselh General, Joan Batalla, participèc ager en Barcelona en ua amassada generau des tres clubs de torisme que i a en Catalonha, eth **Club de Turisme Cultural**, eth **Club Turisme Actiu** e eth **Club de Turisme de Golf**. Era amassada d'aguesti tres clubs -qu'amassa an uns 140 membres- siguec presidida peth director de **Torisme de Catalonha**, Marcel Forn.

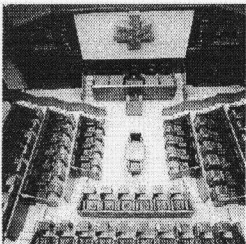
Era Generalitat a plan d'interès entad aguest tipe de clubs, e Torisme de Catalonha, organisme de promocion toristica depenent dera Generalitat, qu'a decidit possar tamb mès fôrça es clubs de torisme. Com ei ben sabut, es clubs de torisme son associacions voluntàries d'empreses e entitats qu'arremassen dièrsi productes toristics tamb ua tematica parièra.

ES SIGNANTS DETH PACTE D'ESTELHA APÒSTEN PER ACABAMENT DERA VIOLÈNCIA, MÈS NON LA CONDAMNEN

PNB, EA e EH hèn ua crida entà que "se creen es condicions objectiues de besonh qu'amien entà un futur de democràcia e patz entà Euskal Erria".

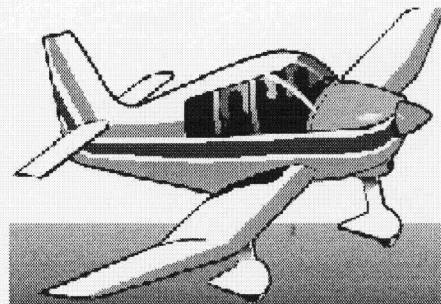
Es quate partits tamb representacion parlamentària que signèren er acòrd d'Estelha (PNB, EA, EH e IU) aprovèren ager en Parlament Basc eth document presentat pes tres primèrs en quau, sense un condemnatge clar dera violència, s'apòste entà qu'eth procès de patz s'amie a cap "en ues condicions d'absència permanenta de totes es expressions de violència". Tot ath long deth debat, es partits non-nacionalistes apelèren Euskal Herritarrok entà qu'expressèsse clarament se condemne era violència; eth sòn portavotz, Arnaldo Otegi, responec que non entrarie en aqueth debat s'aqueri partits non responien ara sua demana sus se respectarien era voluntat des basqui, siguesse era que siguesse. PP, PSE-EE e Unitat Alavesa se mostrèren contraris ath tèxte e eth resultat finau dera votacion siguec de 39 vòts a favor dera propòsta e 31 en contra. Era iniciatiua parlamentària aprovada vò evitar es "actuacions" e "reaccions" que vulneren es "drets individuaus e collectius", pr'amor que non se corresponen "tamb actituds e metòdes de natura democratica". Nacionalistes e IU planhen era "absoluda arturada ena sua actuacion politica" per part deth Govèrn espanhòu e de "determinadi sectors politics", as qu'acusen de voler "mantier era situacion d'afrontament, atau com eth bloquè e manca de voluntat ena recèrca de solucions". Era cambra de Vitòria debatic, ath delà dera esmenda aprovada, dues proposicions non de lei deth PSE-EE, ua deth PP e ua auta d'IU, totes relacionades tamb eth procès de patz e era situacion de violència en Euskadi, que sigueren refusades pera majoritat nacionalista.

Entre es partits qu'apuèren eth document, eth portavotz deth PNB, Joseba Egibar, diguec qu'aguesta iniciatiua supòse "ua apòsta per vies politiquas e democraticas" e acusèc a PP e PSOE de "non auer hèt arren entath procès de patz" e "d'estimà-se mès era darrèra situacion (ara trèva), perque s'a metut en marcha quauquarren que non pòden controltar politicament e temen eth dialòg". Per Euskal Herritarrok, Arnaldo Otegi assegurèc qu'era iniciatiua ei "un compromís democratic ena recèrca dera sobirania" e qu'era sua formacion "respectarà ce que digue era societat basca" sus eth sòn futur, e demanèc eth madeish respècte as auti entara voluntat des ciutadans. Eth president d'Eusko Alkartasuna, Carlos Garaikoetxea, considere, en referi-se ath Govèrn centrau, que ce que met en risque eth procès de patz ei "er immobilisme deth que mès pòt hèt entad aquerò, tamb un impuls ara politica penitenciària o ath procès madeish" e critiquèc era "propaganda desmesurada que supòrte eth nacionalisme" a traùers des mieis de comunicacion. Javier Madrazo, coordinaire generau d'IU en Euskadi, esclaric qu'aurie desirat qu'eth document includisè ua màger "reprovacion" entar exercici dera violència e destaquèc qu'aguest tèxte e eth supòrt d'EH tad aguest supòsen "un pas timid, mès ena bona direccion", ja que s'includisèren "afirmacions impensables hè uns pògui mesi".

ETH GOVÈRN ANDORRAN E ERA GENERALITAT ESTÚDIEN REDAURIR ER AEROPÒRT DERA SÈU

Eth conselhèr de Politica Territorial dera Generalitat de Catalonha, Pere Macias, s'amassarà eth pròplèu 1 de març tamb representants deth Govèrn andorran entà estudiar era possibla redubertura der aeropòrt dera Sèu d'Urgelh.

Er anonci lo hec ager eth ministre portavotz d'Andorra, Enric Casadevall, que ja man-

tienguec convèrses tamb eth director generau d'aviacion civiu espanhòu entà debàter aguest ahèr.

D'aguesta amassada, segontes Casadevall, ne gesseran tres mesures que s'auien de hèr entà amiar tà deuant eth projècte, era prumèra des quaus ère amassà-se tamb Macias.

"Era dusau ei actualisar er estudi der aeropòrt dera Sèu", segon Casadevall, entà veir qué cau hèr entà mielhorar es condicions d'aterratge des avions inclús tamb pòga visibilitat, atau com entà alongar o ampliar era pista.

Eth tresau punt tà desvolopar ei, segontes eth ministre portavotz, decidir quin modèu d'avion a era capacitat d'aterrar en un aeropòrt des dimensions e es caracteristiques tecniques deth dera Sèu.

ETH GOVÈRN GRÈC DESTITUÏS TRES MINISTRES PER ESCANDAL DER ARRÈST D'OÇALAN

Es ministres d'Exteriors, Interior e Orde Public an estat expulsadi deth Govèrn pera sua collaboracion entara detencion deth lider kurd

Eth primèr ministre grèc, Costas Simitis, demanèc e obtienguec era dimission deth ministre d'Ahèrs Exteriors, Theodore Pangalos, d'Interior, Alekos Papadopoulos, e d'Orde Public, Philippos Patsalnikos, segontes qu'anonièc eth portavotz deth Govèrn. Aguestes dimissions an estat provocades peth cas Oçalan. Eth cap separatista kurd siguec arrestat per un comand turc en Nairobi, quan deishau era residècia der ambaishador de Grècia ena capital keniana, ena que s'auiè amagat pendent dotze dies dempús d'auer

passat un cuert periòde en Grècia, segontes era version oficiala grèga. Eth portavotz precisèc qu'es tres ministres presentèren era dimission pendent ua amassada deth Govèrn tamb er estat major deth Partit Socialista (PASOK), dempús que Simitis ac sollicitèsse.

Ath delà, Simitis dèc "era orde entà que s'establissen es responsabilitats de toti es que, per dessús deth sentit dera realitat e dera responsabilitat nacionau, portèren Oçalan entà Grècia e contribuïren ad aguest problèma tamb es sues iniciatiues illegaus e es sues accions", diguec Reppas. Entre eri i auie quauqui deputats socialistes. Era dimission de Pangalos ja siguec reclamada delàger pera premsa e per ua dotzea de deputats deth PASOK. Eth portavotz deth Govèrn la refusèc categoricament aqueth madeish dia.

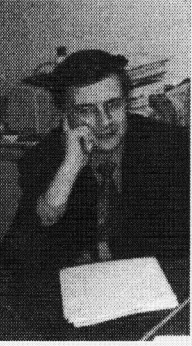
ARZALLUZ: "I A UA CLARA VOLONTAT DE HB DE DEISHAR ES VIES VIOLENTES"

Eth president deth PNB, Xabier Arzalluz, assegurèc qu'es lidèrs de Herri Batasuna an ua "clara voluntat de hèr politica e d'abandonar es vies violentes". Arzalluz se referic, en declaracions a Euskal Telebista, ath document consensuat per PNB, EA e EH en repòrt ath procès de patz e, maugrat senhalar que non coneish eth tèxte integrament -"m'ac

heren saber delànet"-, diguec que "tamb aguesta formula s'enten qu'eri non accepten qu'un procès politic pogue anar dera man dera violència".

Eth lidèr deth PNB considerèc que "a compdar d'aguesta formula poderam entrar a discutir un acòrd parlamentari de quate ans" tamb Euskal Herritarrok.

COLLABORACIONS PERSONAUS

Dimars. Son es 19.45 deth ser. Dotze grads de jós zèro, dehòra. Èm en un restaurant enes entorns deth barri musulman de Mostar. Ei un locau plan petit en un sosterranh d'un edifici que ja non existís; i a pòga lum -restriccions supòsi-, es taules e es cagires son de formes e tamanhs diferents; en quauques ues i a coishins, en d'auetes palha desenredada. Eth crambèr, plan joen, ei fòrça seriós e mos demane tamb ua veu aguda se volem iogort tà béuer. Eth menú qu'ei òbvi: *kebavs*. En ua auta taula i a dus soldats dera SFOR; son alemands o bèlgues, non guardi ben es insignies. Èm es unics clients d'un restaurant certament atipic.

Hèm trufaries; eth dia a estat dur e en aguesta ora que va ben hèr un shinhau de sarabat. Non auem alcòl ena taula mès brindam tamb es grani vassi de iogort. Non sabem massa ben entà qué brindam, mès era costum mos ac hè a hèr, e mo'n arrim plan quan expliqui qu'a jo non m'agrade eth iogort en casa, en tot qu'aciu me l'empassi coma se sigesse aigua (s'era mia hemna me veiguesse...).

Era conuersa ei distèsa e divertida; inclús podem parlar en aranés perqué aqui delà i é Milanés, un 'figura' (açò, un aute dia qu'ac explicarè... o non!), enquia que quauquarrés comente eth prètzhèt de londeman. Era, Pilar, ditz que sap pas se poderà hèr eth sòn trabalh, pr'amor qu'a d'anar entà un pòble dera Republica Sèvbksa e Milosevic a menaçat tamb segrestar es cooperaires internacionaus enquia que non passe era menaç dera NATO.

Ei fòrça preocupada peth sòn trabalh, e a pòur.

Incredible, reaument non ac pòs entèner se non es tamb eri. Parli des

BÒSNIA

membres de diuèrses ONG's que trabalhen en Bòsnia Herzegovina tamb era intencion de bastir ues estructures en un país que non ei eth sòn. Trabalhen fòrça ores e lèu tostemp tamb un uelh en cogòt, pr'amor que non sabes jamès s'eth deth costat ei des bons, perque... qui son es bons?

D'aciu estant e tamb un diari ath deuant qu'ei plan facil opinar sus eth "conflicte des Balcans" e sus er excès d'ONG's que i a en aguest país. Guairi viatges enteni bèth comentari despectiu sus aguest tipe d'organisations. Jo non harè pas cap.

Me senti un shinhau ridicul tamb es mies càmeres de fotografiar e eth mèn cargament de bones intencions.È era sensacion d'èster un reportèr de guèrra qu'a arribat tard en conflicte e açò me hè sènter malament. Aguest maitin auem visitat, mielhòr dit, mos an acompanhat pes entorns d'un camp de mines. Non a temps de hè-les espetar totes. Les localisen, les senhalen tamb pintura vermelha e qu'ei tot; entà cercà-ne ua auta.

Era tension se respire en cada cantoada. Cinc ans de matances incontrollades non s'acaben per imperatiu des païsi rics. Son òdis atavics que se carregen d'ençà des principis des tempsi: aué qu'ei un problèma d'independècia e majories etniques, ager siguec era invasion des alemands e abantes ua auta causa; tant ei, arrés non sap per a on se camine. Mès Pilar contunhe en tot hèr quilomètres e certificacions de projèctes. Hè catorze mesi qu'arribèc e ja non se'n brembe d'aquera estudianta d'arquitectura de bona familia de Madrid que se n'anèc tà Bòsnia entà demostrar a toti que non ère ua *pija*. Ara li da igual. Eth sòn problèma ei arribar deman en Gradec entà poder signar es certificacions.

Ei eth sòn trabalh e a pòur.

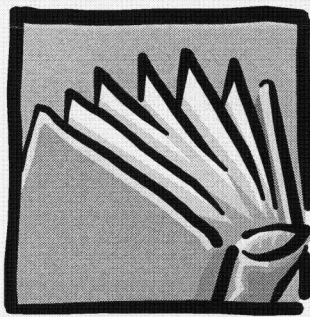
Miquel Campà

ABLANATANALBA

Màrius Serra ven de publicar *Ablanatanalba*, un nau libre dempús d'auer arrenhuth eth prèmi Ciutat de Barcelona, tamb *La vida normal*, hè quinze dies. Eth 'magic dera paraula', coma le definièm hè quauqui dies, a volgut hèr un des sòns enginhosi jòcs de paraules tamb eth títol deth libre, un palindrom -mot o frase cap-e-coa que se pòt lièger tant de dreita tà quèrra com de quèrra entà dreita- qu'en sègle IV se tengue coma invocacion magica (ua sòrta d'abracadabra). Er escrivan, que se considere 'verbivòr', ei a dèder minjaire de paraules, vò dar a conèisher tamb aquesta òbra tota ua sòrta de jòcs lingüistics des quaus n'ei un vertadèr artisan, pr'amor que collabòre diàriament tamb "Els mots encreuats" de *La Vanguardia* e setmanament tamb ua seccion d' "Enigmistica" en diari *Avui*, ena quau pro-

pòse as sòns lectors jòcs de mots de tot tipe: enigmes, sharades, jeroglifics, acrostics, anagrames, palindroms, calembors, dittografies...

Ablanatanalba ei era sua tresau novèlla dempús de *L'home del sac* e *Mon oncle*, e d'auti libres de condes e relats coma *Linia*, *Contagi* e eth libre premiat, dejà nomenat, *La vida normal*. Era novèlla ei era istòria de dus germans b e s s o n s tamb actituds contràries en çò que hè ar ingèni, era "oposicion entre er enginhèr e er enginhós, er òme de sciéncia e er artista", ena que includís exemples d'autors que joguèren tamb es paraules, de Lewis Carroll -eth creador d'*Alicia*-, enquia Joan Pich i Pon. Sus

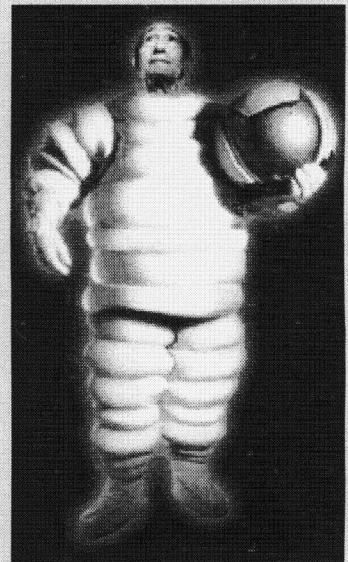
aguesti autors, e es sòns jòcs de mots, eth protagonista dera novèlla escriu articles que titole 'Òmemots', en tot hèr un simil -un aute jòc de paraules- tamb es *Homenots* de Josep Pla. Coma bon 'verbivòr', Serra, per mieï d'un des personatges deth libre, preten propagar "eth virus letraherit" entre es sòns lectors, mès "tamb esperit critic, tamb contencion", perque eth se place en punt mieï des dus protagonistes, entre er enginhèr verbau e eth hèt de voler crear ua estructura literària entara sua novèlla; per açò en lòc de "justificar per mieï d'ua estructura novellesca" era inclusion de jòcs lingüistics, a optat per incluir ena novèlla quauqui jòcs d'aguesti. Er autor barcelonés a volgut aprofundir ena creacion literària sense basàc tot en jòc per eth madeish, pr'amor que coma ditz "er enginhèr ei un lampig que pòt èster plan atractiu, que pòt arribar a fascinar, mès non lo pòs agarrar tamb es mans" en tot sajar de non queir ena gratuïtat e er excès. A despriet deth títol, Màrius Serra vò mercar 'distàncies' tamb es sues darrères òbres, e em-principie atau ua naua etapa ena sua carrèra literària.

AGENDA

22,30 ores
Cine/Centre Culturau de Bossòst
¿Conoces a Joe Black?.

22,30 ores
Cine de Vielha
El milagro de P.Tinto

AGUEST EI UN ESPACI A ON I PÒT AUER ETH SÒN ANONCI. TRUCATZ-MOS E MOS L'ENCOMANATZ, NOSATI LI HARAM ERA COMPOSICION GRAFICA, ERA TRADUCCION E TOT AQUERÒ QUE CALGUE, PETH MADEISH PRÈTZ. CADA MODUL (6,8 cm x 5 cm) A UN PRÈTZ DE 3.000 PESSETES MÈS IVA. TELEFON 973 64 17 72

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail: vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Company.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.

ETH DIARI

HUELHETON DE SOSCRIPCION

NÒM E COGNÒMS _____

DOMICILI _____

CP _____ POBLACION _____

Senhalatz tamb ua (x) era modalitat de pagament que vos estimatz:

Rebut per banc o Caisha d'estauvis

Chèc adjunt

Banc / Caisha _____

Domicili dera agència _____

Poblacion dera agència _____

Còdi Banc Còdi Agènc D.C. Num. compde o libreta

_____/_____/_____
Data

Signatura

FAX: 973 64 08 71

Telefon 973 641772

ADREÇA: Carrèr Doctor Manel Vidal. Locau 5, darrèr der edifici.
25530 VIELHA

FAX _____ TELEFON _____
PAÍS _____

Prètz: 19.720 ptes IVA includit.
Includís: Soscrpcion annau (diari, mès 5 especiaus).
Distribucion en casa o recuelhuda en quòsc.
Dehòra dera Val d'Aran
Enviament per corrèu: 7.400 ptes.